

6

Κ Ε Φ Α Λ Α Ι Ο

Ανθοκομικά φυτά

Ανθοκομικά φυτά

6.1 Γενικά

Η Ανθοκομία είναι βασικός κλάδος της Φυτικής Παραγωγής, ο οποίος παράγει και διατηρεί φυτικό υλικό που θα χρησιμοποιηθεί για διακόσμηση και καλλωπισμό εσωτερικών και εξωτερικών χώρων. Ο διακοσμητικός ρόλος του φυτικού υλικού στηρίζεται στα ωραία άνθη ορισμένων φυτών ή το ωραίο, πλούσιο φύλλωμα κάποιων άλλων.

Έτσι, οι ανθοκομικές επιχειρήσεις παράγουν δρεπτά (κομμένα) λουλούδια (π.χ. με γαρύφαλλα, γλαδίολους, χρυσάνθεμα, τριαντάφυλλα, νάρκισσους, ντάλιες κ.ά.), φυτά μέσα σε δοχεία (γλαστρικά φυτά), όπως είναι τα περισσότερα φυτά εσωτερικών χώρων, μπαλκονιών κ.λπ., για την κηποτεχνία και τη διαμόρφωση χώρων και πολλαπλασιαστικό υλικό (π.χ. σπόρους, βολβούς κ.λπ.).

6.2 Χαρακτηριστικά του ανθοκομικού φυτικού υλικού

Ετήσια ονομάζονται τα φυτά που παραμένουν στους κήπους μας ένα μόνο χρόνο και κάθε νέα βλαστική περίοδο φυτεύουμε νέα φυτά. Τα πε-

ρισσότερα από τα ετήσια φυτά καλλιεργούνται για τα άνθη τους, μερικά για το φύλλωμά τους (κολεοί, πέριλα), άλλα για το παράστημά τους (κοχία) και ορισμένα για τους καρπούς τους (κολοκυθιές, καλαμπόκι).

Η καλλωπιστική τους αξία είναι πάρα πολύ μεγάλη και αποτελούν το απαραίτητο συμπλήρωμα κάθε κήπου. Αυτά τα φυτά με την ποικιλία των ανθέων τους (σχήμα, χρώμα, άρωμα), την εύκολη ανάπτυξη και διαμόρφωσή τους, και το διαφορετικό ύψος ανάπτυξής τους δίνουν ωραία εμφάνιση στον ανθόκηπο και διακοσμούν διάφορους χώρους όπως μπαλκόνια, βεράντες κ.λπ.

Διετή και πολυετή καλλωπιστικά φυτά ονομάζονται τα ποώδη φυτά που παραμένουν έξω στο ύπαιθρο δύο (διετή) ή περισσότερα χρόνια (πολυετή) συνεχίζοντας κανονικά το βιολογικό τους κύκλο (ακουιλέγια, δελφίνιο, γαρύφαλλο κα.).

Τα **αναρριχώμενα φυτά** αναπτύσσουν μακριούς και λεπτούς βλαστούς και με τη βοήθεια ελίκων, ριζών και ριζόμορφων οργάνων ανεβαίνουν και καλύπτουν τοίχους, υπόστεγα, κάγκελα κ.λπ. Άλλα είναι ποώδη ετήσια ή πολυετή (χωνάκι, μοσχομπίζελο, κολοκυθιές κ.ά.) και άλλα ξυλώδη (κισσός, αμπέλοψηφια αγιόκλημα, μπιγκόνια, βουκαμβίλια και γιασεμί).

Εικ. 6.1

Τριανταφυλλιά

Ως **βολβώδη, κονδυλώδη, ριζωματώδη φυτά** χαρακτηρίζονται όλα τα φυτά που έχουν υπόγειο βλαστό χάρη στον οποίο περνούν την περίοδο

του ληθάργου. Ο υπόγειος αυτός βλαστός έχει τη μορφή βολβού (νάρκισσος, τουλίπα, ζουμπούλι) ή τη μορφή κονδυλόμορφης ρίζας (ντάλια) ή τη μορφή του ριζώματος (ίριδα, κάννα, κάλλα).

6.3 Παραγωγή των ανθοκομικών φυτών

Οι καλλιεργητικές φροντίδες των ανθοκομικών φυτών στο φυτώριο περιλαμβάνουν:

- χειρισμό και βελτίωση εδάφους,
- λίπανση,
- πότισμα,
- μεταφύτευση,
- καταστροφή ζιζανίων,
- κλάδεμα,
- υποστήλωση/δέσιμο φυτών,
- ξεμπομπούκιασμα,
- παρασκευή εδαφικών μιγμάτων,
- σκίαση,
- φορτσάρισμα,
- καλλιέργεια σε δοχεία,
- υδροπονία,
- νανοποίηση.

Τα **ετήσια** φυτά πολλαπλασιάζονται εύκολα και δεν έχουν μεγάλες καλλιεργητικές απαιτήσεις, ανθίζουν συνέχεια και πολύ και δίνουν άνθη με το πιο φθηνό κόστος, περιλαμβάνουν μια μεγάλη ποικιλία ειδών και υβριδίων που μπορούν να ικανοποιήσουν όλες τις απαιτήσεις, μπορούν κάθε χρόνο να καλύπτουν καινούργιες θέσεις μέσα στον κήπο, ώστε να μη μας κουράζει η μονοτονία του τοπίου. Καλλιεργούνται εύκολα σε γλάστρες, κιβώτια κ.λπ., δίνουν ωραίες ανθοδέσμες που διατηρούνται αρκετά στα ανθοδοχεία, δεν εξαντλούν πολύ το έδαφος από τα θρεπτικά του στοιχεία και δεν προσβάλλονται πολύ από τις ασθένειες, γιατί παραμένουν στο έδαφος σχετικά μικρό χρονικό διάστημα.

Τα **πολυετή καλλωπιστικά φυτά** παραμένουν μεγαλύτερο χρόνο σε μια θέση (σε σχέση με τα ετήσια) και έτσι απασχολούν λιγότερο αυτόν που τα φροντίζει. Τα περισσότερα αντέχουν στις συνηθισμένες θερμοκρασίες του χειμώνα στην Ελλάδα.

Πίνακας 6.1*Τρόποι πολλαπλασιασμού του ανθοκομικού υλικού*

Εγγενής πολλαπλασιασμός	με παραγωγή σπόρου
Αγενής πολλαπλασιασμός	με μοσχεύματα <ul style="list-style-type: none"> • ξερού ξύλου • φυλλοφόρα • φύλλων με καταβολάδες με παραφυάδες με <ul style="list-style-type: none"> • βολβούς· • ριζώματα • κονδύλους με εμβολιασμό

Μερικά αναρριχώμενα φυτά καλλιεργούνται για το φύλλωμά τους (κισσός, αμπέλοψη κ.ά.). Τα περισσότερα παράγουν άφθονα και πολύχρωμα άνθη (βουκαμβίλια, μπιγκόνια κ.ά.) και μερικά άνθη είναι πολύ εύοσμα (αγιόκλημα, γιασεμί, μοσχομπίζελο κ.ά.). Η περίοδος άνθησής τους διαρκεί πολλές φορές και 6 μήνες (πολύγωνο). Είναι φυτά με βαθύ και πλούσιο ριζικό σύστημα. Εκμεταλλεύονται καλά την υγρασία και τα θρεπτικά συστατικά του εδάφους και μπορούν να αναπτυχθούν και σε φτωχά ακόμη εδάφη.

Τα **βολβώδη, κονδυλώδη, ριζωματώδη φυτά** ανάλογα με την εποχή άνθησής τους διακρίνονται σε βολβώδη με ανοιξιότικη άνθηση που είναι και τα περισσότερα (ανεμώνη, ίριδα, κρόκος, νάρκισσος, τουλίπα) και βολβώδη με καλοκαιρινή άνθηση που είναι ευαίσθητα στο κρύο, γι' αυτό και η βλαστοφορία τους καθώς και η άνθηση γίνεται αργότερα (γλαδίσκος, ντάλια, κάννα, πολυανθές).

Πίνακας 6.2

Οι διάφορες κατηγορίες καλλωπιστικών φυτών εσωτερικού χώρου

Ανθοφόρα		αζαλέα	αμαρυλλίδα
		βεγόνια	γαρδένια
		γλοξίνια	καμέλια
		κρόκος	κυκλάμινο
		νάρκισσος	ορτανσία
		σινεράρια	υάκινθος
Φυλλώδη		αγλαόνημα	σπαράγγι
		αφελάνδρα	δράκαινα
		καλάδιο	κισσός
		κρότωνα	πόθος
Κακτώδη & παχύφυτα			

6.4 Χειρισμός του ανθοκομικού φυτικού υλικού

6.4.Ι Φυτά πλαισίων και σχημάτων

Με τα φυτά αυτά ορίζονται τα εξωτερικά σύνορα ενός κήπου ή πάρκου και χωρίζονται οι δρόμοι και οι διάδρομοι από τα διάφορα φυτεμένα τμήματα (γαρυφαλλάκι, λεβάντα, βιβούρνο, δάφνη, δενδρολίβανο, λιγκούστρο, πυράκανθος, δάφνη, αγγελική, τούγια). Έχουν υψηλό κόστος εγκατάστασης, γιατί φυτεύονται σε μικρές μεταξύ τους αποστάσεις για να δώσουν σε σύντομο χρονικό διάστημα το κατάλληλο πλαίσιο ή σχήμα. Απαιτούν επίσης και υψηλές δαπάνες συντηρήσεως, γιατί πρέπει συχνά να κουρεύονται για να διατηρήσουν το σχήμα τους.

6.4.2 Αειθαλή θαμνώδη καλλωπιστικά φυτά

Είναι πολυετή ξυλώδη φυτά τα οποία χαρακτηρίζονται από την πλούσια βλάστηση (αζαλέα, αγιόκλημα, καμέλια, λιγκούστρο, πικροδάφνη κ.ά.). Η διακοσμητική αξία πολλών από αυτά αυξάνει με την ανθοφορία ή με τους διακοσμητικούς καρπούς τους. Μπορούν να φυτευτούν με διάφορους τρόπους όπως: μεμονωμένα (μέσα σε χλοοτάπητα, σε γωνίες διαδρόμων κ.λπ., όπου μπορούν να πάρουν ορισμένα γεωμετρικά σχήματα ή οι ανθοφόροι θάμνοι να αυξήσουν την αισθητική του τοπίου με τα άνθη τους), σε ομάδες (3-5 μέσα στο χλοοτάπητα σε γωνίες δρόμου ή οικοδομών και μερικές φορές κοντά σε πυκνά δένδρα), σε σειρές (για τη δημιουργία πλαισίων και φυτικών τειχών) και σε μεγάλες συστάδες από διαφορετικά είδη. Με τη δημιουργία αντιθέσεων από τη διαφορετική ανάπτυξη, το διαφορετικό σχήμα και τη διαφορά στην άνθηση και την καρποφορία, πετυχαίνουμε ένα αισθητικά αποδεκτό σύνολο.

6.4.3 Φυλλοβόλα θαμνώδη καλλωπιστικά φυτά

Είναι πολυετή, ξυλώδη φυτά, που καλλιεργούνται κυρίως για τα άνθη τους αλλά και για το φύλλωμά τους το οποίο πέφτει το φθινόπωρο (γιασεμί, ιβίσκος, λυγαριά, ορτανσία, σπάρτο, τριανταφυλλιά κ.ά.). Το μεγάλο τους πλεονέκτημα είναι ότι ανθίζουν πολύ και συνέχεια μέχρι και 4 μήνες το χρόνο παρά τις ελάχιστες καλλιεργητικές φροντίδες που τους προσφέρονται.

6.4.4 Καλλωπιστικά δέντρα

Τα αειθαλή καλλωπιστικά δέντρα (ακακία, μουσμουλιά, χουρμαδιά κ.ά.) χαρακτηρίζονται από τη μεγάλη αειθαλή βλάστηση και μαζί με τους αειθαλείς θάμνους δίνουν το «πράσινο» ενός πάρκου, ειδικά το χειμώνα

που τα φυλλοβόλα φυτά απογυμνώνονται τελείως. Τα φυλλοβόλα καλλωπιστικά (μηλιά, πλάτανος, ιτιά κ.ά.) χαρακτηρίζονται από το πλούσιο φύλλωμά τους στη διάρκεια της βλαστικής περιόδου και από την πλούσια ανθοφορία τους. Είναι φυτά δενδροστοιχιών των πόλεων, αλλά καλλιεργούνται και μεμονωμένα σε συνδυασμό με τα θαμνώδη.

Πίνακας 6.3

Οι διάφορες κατηγορίες καλλωπιστικών φυτών εξωτερικού χώρου

Ετήσια	αγήρατο άλυσσο αντίρρινο γαριφαλιά ζίννια αστράκι	βεγόνια μοσχομπίζελο νυχάκι κατηφές πετούνια σάλβια
Διετή & Πολυετή	ακουιλέγια βιόλα χρυσάνθεμο	αχίλλεια πελαργόνιο
Αναρριχώμενα	αγιόκλημα βουκαμβίλια γλυτσίνα χωνάκι αγρόαμπελη λύκιο μοσχομπίζελο πασσιφλόρα σηνέκιο τραχηλόσπερμο	αμπέλοψη γιασεμί δόλιχος κισσός κολοκυθιά λυκίσκος βεγόνια πολύγωνο σολανό τριανταφυλλιά
Με υπόγειο βλαστό	βολβώδη κονδυλώδη ριζωματώδη	νάρκισσος ζουμπούλι τουλίπα γλαδίολος ντάλια ίριδα κάννα κάλλα

Αειθαλή θαμνώδη	βιμπούρνο λιγούστρο	δάφνη πικροδάφνη
Φυλλοβόλα θαμνώδη	δεύτσια πασχαλιά φιλάδελφος	αλθαία τριανταφυλλιά φορσίθια
Αειθαλή δένδρα	αβέρια δάφνη ευκάλυπτος αγγελική	ευώνυμο λιγούστρο μαγνόλια μουσμουλιά
Φυλλοβόλα δένδρα	σφένδαμνος τζιτζιφιά ιτιά λεύκα	βελανιδιά ιβίσκος κράταιγος πλάτανος

Εικ. 6.2
Καμέλια.

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Η ανθοκομία παράγει φυτικό υλικό που αξιοποιείται για τον καλλωπισμό εσωτερικών και εξωτερικών χώρων. Το ανθοκομικό υλικό περιλαμβάνει ετήσια, διετή, και πολυετή καλλωπιστικά φυτά τα οποία μπορεί να είναι αναρριχώμενα, ποώδη ή ξυλώδη, βολβώδη, κονδυλώδη και ριζωματώδη.

Τα ετήσια ανθοκομικά φυτά πολλαπλασιάζονται εύκολα, δεν έχουν μεγάλες καλλιεργητικές απαιτήσεις, ανθίζουν συνέχεια και κάθε χρόνο μπορούν να τοποθετούνται σε καινούργιες θέσεις μέσα στον κήπο για εναλλαγή φυσιογνωμίας του κήπου.

Τα πολυετή καλλωπιστικά φυτά μένουν μεγαλύτερο χρόνο σε μία θέση στον κήπο, με διαφορετικό αισθητικό αποτέλεσμα και απαιτήσεις σε σχέση με τα ετήσια. Τα βολβώδη, κονδυλώδη και ριζωματώδη φυτά χαρακτηρίζονται και αξιοποιούνται ανάλογα με την εποχή της άνθησής τους.

Ο χειρισμός του ανθοκομικού φυτικού υλικού εξαρτάται από τη χρήση του για τον καλλωπισμό του χώρου, οπότε διακρίνουμε φυτά πλαισίων και σχημάτων, αειθαλή θαμνώδη, φυλλοβόλα θαμνώδη και δέντρα ως καλλωπιστικά φυτά για εξωτερικούς χώρους, αλλά και φυτά εσωτερικών χώρων, που διακρίνονται σε ανθοφόρα, φυλλώδη και παχύφυτα.

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

1. Ποιό είναι το ανθοκομικό φυτικό υλικό;
2. Ποιά είναι η χρήση των διαφόρων καλλωπιστικών φυτών στον κήπο;
3. Πώς διακρίνονται τα βολβώδη, κονδυλώδη και ριζωματώδη φυτά ανάλογα με την εποχή της άνθησής τους;
4. Ποιές είναι οι καλλιεργητικές απαιτήσεις των ανθοκομικών φυτών;
5. Σε ποιές κατηγορίες διαιρούνται τα φυτά των εσωτερικών χώρων;

ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑΚΟ ΜΕΡΟΣ

Άσκηση

Επίσκεψη σε ανθοκομικό φυτώριο

Σκοπός

Να περιγράφει ο μαθητής τις δραστηριότητες για παραγωγή και χειρισμό ανθοκομικών υλικών σε ένα ανθοκομικό φυτώριο.

Γενικές πληροφορίες

Σε ένα ανθοκομικό φυτώριο γίνονται πολλές εργασίες που περιλαμβάνουν τον πολλαπλασιασμό και τις καλλιεργητικές φροντίδες των ανθοκομικών φυτών μέχρι την εμπορία τους: την παραγωγή πολλαπλασιαστικού υλικού, τη σποροπαραγωγή, και τις τεχνικές πολλαπλασιασμού με μοσχεύματα, εμβολιασμό, βολβούς και καταβολάδες.

Οι καλλιεργητικές φροντίδες περιλαμβάνουν κατεργασία και βελτίωση εδάφους, καλλιέργεια σε δοχεία, λιπάνσεις, ποτίσματα, μεταφυτεύσεις, κλαδέματα, φυτοπροστασία, περιποιήσεις στα αναπτυγμένα φυτά και υδροπονία.

Πραγματοποίηση της επίσκεψης

Οι μαθητές θα πρέπει να σχηματίσουν μια ολοκληρωμένη εικόνα του φυτωρίου ως παραγωγικής μονάδας, γι' αυτό πρέπει να υποβάλουν ερωτήσεις στο φυτωριούχο κατά την ξενάγησή τους και να συμπληρώσουν ένα κατάλληλα διαμορφωμένο έντυπο. Για το σκοπό αυτό χρήσιμος είναι ο επόμενος κατάλογος με βασικές πληροφορίες που αφορούν στη δομή και τη λειτουργία του φυτωρίου.

- Ονομασία του φυτωρίου.
- Περιοχή.
- Ημερομηνία επίσκεψης.
- Περιγραφή της βασικής δομής της μονάδας.
- Σκαρίφημα της βασικής δομής της μονάδας.
- Εξοπλισμός φυτωρίου.
- Κατάλογος εργασιών στο φυτώριο.
- Κατάλογος φυτών για πώληση.
- Σύνοψη των τεχνικών που χρησιμοποιεί ο φυτωριούχος για κάθε εργασία.
- Παρατηρήσεις του μαθητή.

Μετά την επίσκεψη

Οι μαθητές θα γράψουν τις εντυπώσεις τους από την επίσκεψη και θα αιτιολογήσουν την αναγκαιότητα και το αποτέλεσμα της κάθε εργασίας που είδαν στο φυτώριο.